

Čas přípravy
25 minut

Čas realizace
1 hodina

Prostor
klubovna/příroda

Roční období
kdykoliv

Počet účastníků
libovolný

Věková kategorie
3.–4. třída/9–10 let

UMÍM ČÍST V MAPÁCH

Obecný cíl:

Rozvoj těchto kompetencí: ke komunikaci, k řešení problémů.

Konkrétní cíl:

Učí se znát barvy na mapě, zná základní mapové značky, jednoduché údaje na mapě.

Motivace:

Při pohybu v terénu si ušetříš mnoho sil, pokud budeš umět číst v mapách. Místo slov se používají mapové značky a barvy, které ti prozradí, kudy se vydat, aby tvá cesta byla zajímavá, ale i bezpečná.

Potřeby:

Známé piktogramy (např. toalety, občerstvení apod.), turistické mapy, pexeso – topografické značky, psací potřeby. Pracovní listy pro všechny děti. K tomuto metodickému listu jsou k dispozici pracovní listy P19A, B.

Provedení:

Vedoucí využije schůzky, kdy se s dětmi připravuje na výpravu, nebo si práci naplánuje na některou z výprav. Zahájíme besedu nad piktogramy: „Víte, co tyto obrázky znamenají? Proč se asi používají?“ Vedeme děti k tomu, aby poznaly, že obrázky nahrazují psané slovo, slouží k rychlejší a přehlednější orientaci. Pak rozvineme turistickou mapu a vyzveme děti, aby vyhledaly také nějaký obrázek, který „dovedou přečíst“. Společně se tak seznámíme s některými topografickými značkami. Vyzveme děti, aby našly nějakou řeku nebo potok. „Jakou má barvu? Co ještě má na mapě stejnou barvu? Jaké další barvy vidíte na mapě? Co nám říkají?“ Postupně tak čteme spolu s dětmi mapu – značky, značení i barvy na mapě. Pokud máme ve skupině více dětí, je dobré připravit více map. Činnost skupin mohou řídit instruktoři. V další části vedoucí či instruktor rozdá dětem pracovní list a vyzve je k vyluštění tajenky. Společně si přečteme, co jsme vyluštili. Upozorníme děti na druhý úkol a vysvětlíme, že plnění tohoto úkolu je dobrovolné. Pokud budou chtít, mohou nám donést svou mapku ukázat příště.

Po skupinkách vyhledáváme na mapách zajímavosti v našem okolí. Např. „Je v našem okolí nějaká zřícenina? Kde je nejbližší koupaliště? Kde je nějaký zámek? Jak se jmenuje řeka?“ Vysvětlíme, co nám „říkají“ vrstevnice. Pak můžeme dětem zadat jednoduchý úkol – vyhledávání trasy k jinému významnému bodu. Skupinka pracuje pod vedením instruktora. Je dobré děti upozornit, aby si všimaly a při popisu trasy použily čtení mapových značek. Např. „Nejprve projdeme jehličnatým lesem, stoupáme do kopce až ke zřícenině, odtud se vydáme na západ a po levé ruce budeme mít studánku...“ apod. K procvičení mapových značek využijeme pexeso. Doplníme o pravidlo, že při každém otočení mapové značky se děti pokusí říct, co „obrázek“ znamená. Vedoucí může dopomoci v případě potřeby. Můžeme využít také jednoduché hry pro skupiny. Vedoucí či instruktor zadá stanoviště, kde se nacházíme, a pak popisuje trasu. Každá skupinka hledá ve své mapě a zapíše si místo, kam vedoucí došel. Postup několikrát opakujeme.

Na výpravě můžeme využít k procvičení práce s mapou přímo v terénu. Dětem zadáme cíl naší cesty a necháme je, aby se pokusily vyhledat, kudy se vydají. Vedoucí jejich rozhodnutí koriguje, upozorňuje na jiná možná řešení (např. „Nevede tam ještě nějaká cesta, která nebude tak moc do kopce? Nebylo by dobré jít kolem studánky?“ apod.).

Tato aktivita přibližuje Ideály Pionýra: Poznání, Paměť a Příroda. Aktivitou lze navázat na akci Pionýrská stezka.

Přístup k dětem se specifickými vzdělávacími potřebami:

Při práci s pracovními listy je třeba věnovat pozornost dětem s dyslexií a dysortografií. Těmto dětem bude dělat problém čtení a zapamatování si úkolu. Při psaní odpovědí mohou mít děti s dysortografií problémy (přesmyky, zrcadlový typ písma...). Dětem se sníženou schopností orientace je třeba pomáhat tak, aby se necítily vytlačeny z kolektivu (jde o orientaci na mapě). Pro děti dyslektické, děti s LMP nebo děti se sníženou prostorovou orientací doporučuji zvětšit část mapy, se kterou budete pracovat. Lépe se v nich orientují, činnost je bude více zajímat a budou úspěšné při řešení úkolů. Při hře s pexesem upozorňuji na fakt, že děti s LMP budou pomalejší a nebudou tak úspěšné, jako ostatní děti (paměť u těchto dětí je krátkodobá, je malá koncentrace pozornosti).

Moje poznámky:

Pozor na: Plnění druhého úkolu na pracovním listě ponecháme na rozhodnutí dětí, bude-li dítě chtít svou mapku ukázat ostatním, vytvoříme mu k tomu prostor na některé z dalších akcí.

Pexeso – existují dva druhy. V jednom se hledají dva stejné obrázky, pak je dobré, aby děti při jejich obracení zkusily pojmenovat, co znamenají. Ve druhém se k obrázku přiřazuje kartička se správným názvem. Pro menší děti je lepší obrázkové pexeso.

Řešení pro vedoucí k pracovnímu listu P19A:

I. Víš, co značí některé barvy na turistické mapě?

- Vyber správnou odpověď (můžeš si ověřit při výpravě);
- písmeno správné odpovědi запиš do políček.

Zelené plochy jsou:

- p) lesy b) jezera s) cesty

Světle modré čáry jsou:

- a) studánky r) řeky, potoky h) koupaliště

Tmavě červené, modré, zelené a žluté čáry jsou:

- i) turistické trasy n) označení krajů k) jen na ozdobu

Světle modré plochy jsou:

- o) sníh m) jezera, rybníky... c) obloha

Hnědé čáry, někde i s uvedením čísla jsou:

- f) lesní cesty a) vrstevnice e) pole

V Pionýru je nám! P R I M A !

II. Dobrovolný úkol – Zkus nakreslit svou malou turistickou mapu.

- Využij toho, co už víš o barevném značení;
- jestli znáš některé topografické značky, můžeš je použít také.

Topografické značky najdeš na každé turistické mapě, můžeš si je tam vyhledat a ve své mapě pak použít ty, které potřebuješ!

Moje poznámky: